

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне і практичне значення результатів дисертації Данишука Андрія Сергійовича на тему «Корекція порушень склепінчастого апарату стопи юних спортсменів, що спеціалізуються в таеквон-до», поданої на здобуття ступеня доктора філософії зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт

Актуальність теми дослідження і отриманих результатів. Як відомо, склепінчастий апарат стопи відіграє важливу роль як у формуванні правильної постави у дітей, так і має значний вплив на функціонування всього опорно-рухового апарату, а відтак через сомато-вісцеральні рефлекси й на всі внутрішні органи. Саме це спонукає як науковців, так і практиків ретельно відстежувати процеси пов'язані з формуванням склепінчастого апарату стопи на різних етапах росту і розвитку організму, виявляти вплив різних факторів, ті чи інші відхилення та здійснювати їх корекцію з використанням фізичних і спортивних вправ.

Дослідження, які проведені в останнє десятиріччя проф. В.О.Кашубою і представниками його наукової школи засвідчили, що в Україні кількість порушень склепінчастого апарату стопи у дітей зросла на 30%. В ортопедії виділяють цілу низку причин, які призводять до появи і розвитку плоскостопості (генетично детермінована внаслідок спадкової слабкості зв'язок, м'язів і гомілковостопного суглобу, неправильної топографії таранної кістки, неврологічні недуги, які викликають м'язову слабкість, травми в ділянці гомілковостопного суглоба, неправильне харчування з дефіцитом фосфору і кальцію та недостатністю вітаміну D, носіння неправильно підбраного взуття). Але сьогодні найбільш поширеною причиною функціональної плоскостопості є гіпокінезія та відсутність відповідних до віку дитини фізичних навантажень.

При розробці технологій корекції функціональної плоскостопості представники різних наукових шкіл використовують спеціальні фізичні вправи, народні рухливі ігри, плавання, спортивні танці, карате, айкідо, футбол тощо. Назагал програми корекції плоскостопості побудовані за загальним принципом і мало відрізняються від загальноприйнятого плану побудови і підбору засобів і методів для лікування дітей з порушеннями склепінчастого апарату стопи. З огляду на це є потреба теоретичного обґрунтування та розробки нових, позитивно спрямованих, психоемоційно насичених профілактично-корекційних програм, призначених, у першу чергу, для дітей молодшого шкільного віку, які залучені до занять різними видами спорту.

Таеквон-до є одним з видів спортивної діяльності, який дозволяє ефективно впливати на структурно-функціональний стан нижніх кінцівок і особливо зв'язково-м'язовий апарат стопи, яка є кінцевою ланкою завершення ударних прийомів. З огляду на це важливо дати оцінку впливу прийомів цього виду спорту на розвиток м'язів міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки і стопи за допомогою електронейроміографічних досліджень.

Такі дослідження малочислені, мають фрагментарний характер і вимагають узагальнення з метою надати їм наукового обґрунтування для

можливості застосування фізичних вправ таеквон-до як ефективного механізму у програмах корекції міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки при порушеннях склепінчастого апарату стопи у юних спортсменів-таеквондистів 7–11-ти років.

Все викладене вище визначає актуальність і вибір теми дисертаційного дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційну роботу виконано у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» відповідно до комплексної теми на період з 01.07.2017 до 30.07.2022 рр. «Використання немедикаментозних засобів і природних факторів для покращення фізичного розвитку, функціональної і фізичної підготовленості організму» (номер державної реєстрації 0117U001745). Роль автора (як співвиконавця) полягала у розробці та експериментальному обґрунтуванні комплексної програми корекції стопи юних спортсменів 7–11-ти років з ПСАС, які спеціалізуються в таеквон-до.

Наукова новизна одержаних дисертантом результатів

Наукова новизна результатів дослідження полягає в тому, що *вперше:*

– обґрунтовано та розроблено комплексну програму корекції порушень склепінчастого апарату стопи юних спортсменів-таеквондистів, яка передбачає мету, завдання, педагогічні умови її реалізації, форми і засоби, методи і методичні прийоми, критерії оцінювання та експериментальну перевірку її ефективності;

– на основі плантографічних, електронейроміографічних, фотометричних та міотонетричних досліджень отримано кількісні дані щодо структури та біомеханічних властивостей склепінчастого апарату стопи юних спортсменів-таеквондистів (7–11 років) у сагітальній і фронтальній площинах;

– отримано дані про кількісні та якісні зміни щодо силової витривалості скелетних м'язів міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки в процесі застосування комплексної програми їх корекції засобами таеквон-до;

– отримано дані про особливості моторики юних спортсменів 7–11-ти років із порушеннями склепінчастого апарату стопи при зниженні резервних можливостей м'язів, що входять до складу відповідних міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки;

доповнено:

- дані про види порушень склепінчастого апарату стопи дітей віком 7–11 років;

- дані про засоби та методи корекції порушень склепінчастого апарату стопи юних спортсменів;

- дані про ефективний вплив занять таеквон-до на стан міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки юних спортсменів 7–11-ти років із порушеннями склепінчастого апарату стопи;

набули подальшого розвитку:

- знання про зміст, форми, методи і методичні прийоми, принципи

корекції порушень склепінчастого апарату стопи юних спортсменів-таеквондистів.

Особистий внесок здобувача. Всі результати дослідження отримані особисто автором. Обсяг особистого внеску у роботах, опублікованих у співавторстві, зазначений у списку опублікованих праць.

Ступінь достовірності результатів дослідження. Обґрунтованість і достовірність одержаних дисертантом результатів забезпечена опрацюванням ним численних наукових праць вітчизняних і зарубіжних авторів з досліджуваної проблематики, законодавчих та нормативних актів України, постанов Кабінету Міністрів України, монографічних праць та наукових публікацій, результати особистих аналітичних узагальнень автора, а також комплексним застосуванням методів наукового пізнання, серед яких – аналіз та узагальнення даних сучасних закордонних та вітчизняних джерел; метод моделювання; інструментальні методи (плантографія, електронейроміографія, фотометрія, міотонетрія, антропометрія); педагогічні (спостереження, тестування рухових здібностей, педагогічний експеримент). Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені у дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечено значним обсягом дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичної обробки даних. Підтвердженням обґрунтованості результатів дослідження є їх апробація на науково-практичних конференціях, публікації в наукових фахових виданнях.

Практичне значення одержаних результатів. Розроблена комплексна програма корекції порушень склепінчастого апарату стопи юних спортсменів 7–8-ми років з використанням засобів таеквон-до дозволяє покращити структурно-функціональний стан м'язів міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки, які відповідають за її стан; знання специфіки пристосувальних реакцій міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки та особливостей компенсаторних змін склепінчастого апарату стопи дасть можливість підвищити якість надання допомоги та пришвидшити період реконвалесценції юних спортсменів із порушеннями склепінчастого апарату стопи різного ступеня важкості.

Це підтверджується актами впровадження результатів наукових досліджень у навчальний процес ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», ДВНЗ «Волинський національний університет імені Лесі Українки» та в роботу курсів підвищення кваліфікації Івано-Франківського обласного центру «Здоров'я», комунального

некомерційного підприємства «Івано-Франківський обласний центр громадського здоров'я Івано-Франківської обласної ради».

Експериментальна комплексна програма корекції склепінчастого апарату стопи засобами таеквон-до може бути використана під час оздоровчих заходів у групах здоров'я, факультативних і самостійних занять з фізичної підготовки в різних закладах освіти.

Матеріали дисертаційного дослідження прислужаться під час пропаганди та впровадження здорового способу життя серед окремих категорій громадян, консультування з проблем здоров'я та корекції склепінчастого апарату стопи, у процесі підготовки спецкурсів і семінарів щодо означеної проблеми для викладачів і студентів профільних факультетів закладів вищої освіти.

Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За темою дисертаційної роботи опубліковано 13 наукових праць. З них 5 – у спеціалізованих виданнях України; 1 стаття у фаховому періодичному виданні іншої держави; 6 публікацій апробаційного характеру; 1 Авторське право на твір.

Список публікацій Данищука А.Т. за темою дисертації

Статті, опубліковані в наукових фахових виданнях України

1. Данищук АТ. Стабілометричні показники рівноваги у дітей 7–14 років з різним станом склепінчастого апарату стопи. *Спортивна медицина і фізична реабілітація*. 2019;2: 23-25. Фахове видання України.

2. Данищук АТ. Вплив міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки на розвиток ПСАС у дітей 7-14 років. *Здоров'я, спорт, реабілітація*. 2019;2: 28-35. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

3. Данищук АТ. Ефективність технології фізичної терапії ПСАС в юних спортсменів різного віку засобами таеквон-до. *Здоров'я, спорт, реабілітація*. 2019;4: 28-35. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

4. Данищук АТ. Особливості підтримки стійкості вертикального положення тіла юних дітей з ПСАС, які займаються таеквон-до. *Луцьк, Молодіжний науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2019; 4: 31-36. Фахове видання України, яке включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus.

5. Данищук АТ. Електрофізіологічне дослідження міофасціальних ланцюгів при ПСАС у юних дітей таеквон-до. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Фізична культура*. 2019;4: 23-26. Фахове видання України.

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав

1. Danyshchuk AT. Features of supporting the stability of the postural control of young taekwon-do sportsmen with flat-footedness. *CPQ Orthopaedics*. 2019;3(4): 1-8. Наукове періодичне видання Канади.

Матеріали наукових конференцій

1. Наконечна С, Данищук А, Баскевич О, Попель С. Порушення постави і силова витривалість м'язів тулуба студентів 17–19 років. В: *Фізична культура і спорт: досвід та перспективи*: мат-ли II міжнар. наук.-практ. конф.: зб. стат.; м. Чернівці, 4-5 квітня 2019 року / за редакцією Я.Б. Зорія. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019:39-41. *Особистий внесок здобувача полягає в аналізі результатів дослідження та інтерпретації отриманих даних.*

2. Данищук АТ, Баскевич ОВ, Попель СЛ. Характеристика плантографічних показників дітей 14–17 років. В: *Традиції та інновації у підготовці фахівців з фізичної культури та фізичної реабілітації*: мат-ли міжнар. наук.-практ. конф.: зб. стат.; м. Київ, 22-23 березня 2019 р.; Київ: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2019:59-65. *Особистий внесок здобувача полягає в аналізі результатів дослідження та інтерпретації отриманих даних.*

3. Данищук АТ, Гриневич РЙ, Попель СЛ. Електроміографічне обґрунтування методики функціонального біоуправління при тренуванні м'язів гомілки у юних спортсменів з порушенням склепінчастого апарату стопи, які займаються таеквон-до. В: *Технології збереження здоров'я, реабілітація і фізична терапія*: Мат-ли XII Міжнародної конференції присвяченої пам'яті професора В.П. Зайцева: зб. Статей; Харків – Торунь, 07 листопада 2019 р. 2019:67-71. *Особистий внесок здобувача полягає в аналізі результатів дослідження та інтерпретації отриманих даних.*

4. Данищук АТ. Стан склепінчастого апарату стопи спортсменів таеквон-до 7–14 років з порушенням САС. В: *Проблеми, досягнення та перспективи розвитку медико-біологічних і спортивних наук*: Мат-ли IV Міжнародної науково-практичної конференції з міжнародною участю: зб. статей; Миколаїв, 17–19 жовтня 2019. Миколаїв, 2019.

5. Данищук АТ. Ефективність технології фізичної терапії ПСАС в спортсменів різного віку засобами таеквон-до. В: *Розвиток природничих наук як основа новітніх досягнень у медицині*: Мат-ли науково-практичної конференції: зб. статей; м. Чернівці, 27 листопада 2019 року. Чернівці, 2019.

6. Данищук АТ. Стан міофасціальних кінематичних ланцюгів гомілки при ПСАС у юних дітей таеквон-до за даними електрофізіологічного дослідження. В: *Фізичне виховання, спорт та фізична реабілітація: проблеми і перспективи розвитку*: Мат-ли міжнародної науково-практичної конференції; м. Київ, 8-9 листопада 2019 року; Київ: Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2019:70–74.

Наукові праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

1. Данищук АТ, Дума ЗВ. Комплекс вправ у фізичній реабілітації при пошкодженнях гомілковостопного суглоба та таранної, п'яtkової і плесневих кісток. А.п. на твір № 85565 від 08.02.2019 р. *Особистий внесок здобувача полягає в розробці комплексу вправ для реабілітації при пошкодженнях гомілковостопного суглоба та таранної кістки, аналізі фактичного матеріалу та оформленні авторського права, співавтора – в розробці комплексу вправ для реабілітації при пошкодженнях п'яtkової і плесневих кісток.*

Загальний висновок

Дисертаційна робота Данищука Андрія Сергійовича на тему «Корекція порушень склепінчастого апарату стопи юних спортсменів, що спеціалізуються в таеквон-до» є завершеним науковим дослідженням, виконаним дисертантом особисто, а отримані результати свідчать про достатній рівень наукової підготовки автора. Ним зроблено значний внесок у вирішення питань, які мають важливе значення для науки про фізичну культуру і спорт. Робота містить обґрунтовані й достовірні висновки і пропозиції. За змістом та оформленням вона відповідає встановленим вимогам.

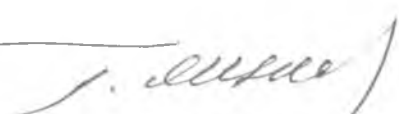
Представлена дисертаційна робота відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт та вимогам пп. 9, 10, 11 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 167, та відповідає напрямку наукового дослідження освітньо-наукової програми зі спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Під час виконання дисертації Данищук А.С. дотримувався принципів академічної доброчесності. За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагиату, самоплагиату, фабрикації, фальсифікації.

Дисертація Данищука Андрія Сергійовича на тему «Корекція порушень склепінчастого апарату стопи юних спортсменів, що спеціалізуються в таеквон-до» рекомендується до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

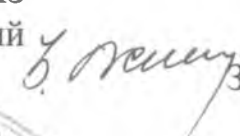
Рецензенти:

Доктор біологічних наук, професор
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

Б.М. Мицкан

Доктор медичних наук, доцент ДВНЗ
«Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»

З.В. Остап'як

22.04.2021 р.

Мицкан Б. М.
Остап'як З. В.
Директор вченої спеціалізованої ради
Фізична культура і спорт
І.К. 02125206
22 04 2021